

Alternatieve boomsoorten, goed voor natuur én recreatie?

Grote delen van het Nederlandse bosareaal bestaan uit eenvormige aanplant van een beperkt aantal boomsoorten. Tot voor enkele decennia werd in veel gevallen gekozen voor de aanplant van productiebos met uitheemse naaldhoutsoorten. Tegenwoordig ligt de nadruk veel meer op multifunctionele aspecten en worden steeds vaker inheemse loofhoutsoorten aangeplant, met name eik en beuk. Hierbij wordt er impliciet vanuit gegaan dat deze nieuwe benadering op termijn gunstig zal uitpakken voor natuur en recreatie.

Het is de vraag of voor de ontwikkeling van een hoogwaardig multifunctioneel bos aanplant van eik of beuk in alle gevallen wel de beste keus is. Vaak lijken andere soorten namelijk meer perspectief te bieden, met name op matig voedselrijke, verzuringgevoelige minerale bodems. Voorbeelden van dergelijke bosbodems vinden wij op delen van de pleistocene stuwwallen en het Limburgse lössgebied, maar ook langs de binnenduinstrand, op 'oud

bouwland' in Oost-Nederland en op het Drents keileemplateau. De achterliggende theorie is dat juist op dit soort 'gemiddelde' groeiplaatsen de boomsoort sterk bepalend is voor de uiteindelijke ontwikkeling van het bosecosysteem. Boomsoorten met een goed verterend 'rijk' strooisel (es, esdoorn, iep en vooral linde) bevorderen hier de ontwikkeling van een humeuze bovengrond, waarin verzuring achterwege blijft en zowel

voedingsstoffen als basen voor de kruidlaag beschikbaar blijven. Zo ontstaat een optimaal milieu voor een groot aantal aantrekkelijke bosplanten zoals bosanemoon, lelietje-van-dalen en witte klaverzuring. Eik en beuk daarentegen leveren (net als de meeste naald-

houtsoorten) een 'arm', slecht verterend strooisel dat uiteindelijk leidt tot verzuring en verarming van de bovengrond. De ondergroei van deze 'arme bossen' is ook op lange termijn weinig gevarieerd.

Het onderzoekproject 'Boomsoort en ondergroei' is erop gericht door literatuur- en veldonderzoek bovenstaande theorie te toetsen en te

nuanceren, waarbij het scala aan geschikte groeiplaatsen en regio's nader wordt gepreciseerd. In een vervolgfase zullen de onderzoekresultaten worden vertaald naar concrete aanbevelingen voor de bosbouw-praktijk, waarbij rekening wordt gehouden met de ecologische én cultuurhistorische identiteit van de betreffende regio's. Het uiteindelijke doel is

om, in samenwerking met Staatsbosbeheer, te komen tot de aanplant van enkele concrete 'voorbeeldbossen'.

Meer informatie:

dr. Patrick Hommel

0317 47 44 04

p.w.f.m.hommel@alterra.wag-ur.nl